

definitio requiritur et non concomitans, requiretur præparatio antecedens. Falso ergo dicit quod non requiritur. Et præterea quia non est dubium omnino requiri ad hoc ut effectus fiant ad extra per potentiam executivam, ita ut sine illa effectus aliquis dari non possit: ergo eodem modo requiretur providentia præparativa et prædefinitiva antecedens et causans. Patet consequentia, quia potentia illa executiva supponit directionem, et ordinationem: nec enim exequitur Deus tamquam agens inanime, sed ut agens ordinatum, et cum directione, non cæco modo: ergo sicut requiritur ad omnes effectus Dei, etiam ad actus nostros potentia executiva præcedens, et causans, ita ut sine ea non possint causari, et poni effectus isti, requiritur directio, et ordinatio antecedens, quæ dicitur prædefinitio, seu præordinatio, quia illa potentia non est executiva nisi ordinationis, et directionis antecedentis a qua dirigitur: falso ergo dicitur quod non est necessaria: prædefinitio Dei antecedens ad actus nostros licet possit dari. Unde S. Thomas infra quæst. xxv, art. v ad 1, parificat necessitatem potentiæ executivæ ad effectus, et præordinationis, seu sapientiæ ipsius quæ est prædefinitio antecedens, dum dicit, quod: « Non potest esse quod Deus aliqua faciat, quæ non præsciverit et præordinaverit se facturum, quia ipsum facere subjacet præscientiæ, et præordinationi. » Si subjacet: ergo illa antecedit.

Deinde evacuat auctor iste veram prædefinitionem, et providentiam Dei circa actus nostros, quia, ut late supra ponderavimus articulis præcedentibus non potest providentia, seu prudentia procedere ad disponendum de agendis, et illa præcipere, nisi supponendo intentionem finis; omnis enim electio, et

actio si ex debita finis intentione non procedit, temere, et sine prudentia fit. Unde ex eo probat D. Thomas, quod providentia supponit voluntatem finis, quia nullus præcipit de agendis propter finem, nisi velit finem, ut docet in hac quæstione xxii, art. 1 ad iii et qu. xxiii, art. iv. Sed intentio finis ex qua proceditur ad præparanda, et disponenda media, est intentio finis in seipso et non in ipso medio: finis enim amatur propter se, medium ex ordine ad finem; inconveniens autem est id quod amatur ratione sui, et propter se, non in seipso amari, sed in aliquo subordinato ad se, et effectu sui, cum potius medium ipsum quod propter aliud diligitur, non in seipso, sed in alio debeat amari. Quod autem amatur ratione sui, et propter se, non indiget alio ut ametur et intendatur, præsertim illo quod est medium subordinatum sibi: nam hoc amatur propter finem: ergo supponit finem esse amatum, sed non supponit finem amatum in ipso medio, alias jam medium esset amatum, ut in eo amaretur finis: ergo supponit finem amatum in se, imo si finis non intenditur nisi in aliquo medio: ergo in volitione ipsius medii intenditur: non enim potest intendi in medio non volito: ergo volito. Volitio autem medii cum sit libera, secundum istum auctorem, constituitur per ipsam actionem executivam, seu productivam ad extra: ergo intentio illa finis libera, est productio ad extra illius prioris medii, in quo tamquam in causa dicitur volitus seu intentus antecederet ille actus. Productio autem passiva est executio passiva mediorum, quæ est effectus intentionis finis, non autem potest constitui ipsum actum intentionis, quia intentio est causa illius effectus, si quidem ex intentione, et ex fine dimanat effectus ille, qui est ad

finem: medium enim ad finem est. Et præterea, vel volitio illius prioris medii est volitio, seu intentio ex sua natura, vel ex natura medii voliti efficax, et inductiva consensus nostri, vel non, sed ex suppositione ipsius consensus prævisi. Si primum: ergo jam aliqua suppositio antecedens, et quæ non est in manu voluntatis, sed a Deo descendit, non tollit nostram libertatem, licet infallibiliter, et efficaciter inducat consensum; et sic corruunt omnia fundamenta opposita in adstruenda scientia media, et tollenda efficacia decretorum ex natura sua. Si secundum, jam illa prædefinitio, et intentio non est efficax, et absoluta, etiam in ipso medio, quia etiam eo posito, v. g. congrua vocatione, non est illativa effectus absolute ex se, sed ex suppositione consensus.

SOLVUNTUR ARGUMENTA.

XXXVI. Primo, arguitur auctoritate Damasceni, et aliorum sanctorum. Nam Damascenus libro secundo de fide, c. xxx, inquit: « Deum omnia præscire, sed non omnia prædefinire: præscit enim ea quæ in nostra potestate, et arbitrio sunt, at non ea prædefinit: neque enim vitium admitti vult, neque rursus virtuti vim affert. » Et dialogo contra Manichæos: « Deus, inquit, illa quæ in nostra sunt potestate præsciens, nimirum virtutem, et vitium, ea demum præfinit, quæ in nostro arbitrio minime consistunt. » Quem sensum secutus est D. Thomas q. xii de verit. art. x, ubi inquit, quod: « Quando ex sola operatione divinæ virtutis aliquid fit, ut suscitatio Lazari, secundum hoc est prophetia prædestinationis, quia, ut dicit Damascenus, ea quæ Deus prædestinat, non sunt in nobis. » Et eodem modo loquitur solutione ad tertium et ad

quartum, ubi inquit, quod: « Id quod ex arbitrio nostro est, prædestinationi subesse dicitur per accidens. » Ergo per se, et directe non prædefinitur. Adde quod in hac prima parte, q. xxiii, art. vii, D. Thomas dicit: « Non prædefinire Deum, et prædeterminare numerum individuorum corruptibilium, ut muscarum, culicum, etc. » Ergo non se extendit prædefinitio Dei ad omnia ad quæ se extendit ejus causalitas.

Confirmatur, quia S. Chrysostomus homil. xii super epistolam ad Hebræos inquit, quod: « Deus non antecedit nostras voluntates, ne nostrum lædatur arbitrium. » Et Augustinus libro tertio de libero arbitrio, cap. xviii: « Quæcumque causa est voluntatis nostræ, si non potest ei resisti, sine peccato ei ceditur. » Sed illa prædefinitio, quam nos ponimus, est antecedens, et ei resisti non potest: ergo sine peccato ei ceditur, quasi dicat non ex libertate nostra, quia cum ea non potest componi peccatum, sed ex necessitate. Plures auctoritates adducit Ruiz tomo de scientia Dei, disp. xxxiii, sect. v. Istæ tamen videntur principiales, et ex eorum responsione ad alias patebit.

Respondetur hæc loca Damasceni et Chrysostomi aliorumque patrum mentem late nos tractasse, et explicasse tomo præcedenti, disp. xx, art. iv in solutione secunda argumenti ex auctoritate. Ibi videri possunt. Breviter dicimus Damascenum recte explicari a D. Thoma in hac quæstione xxiii, art. 1 ad 1 et iii contra gentil. c. xc in fine, de prædefinitione seu determinatione necessitante, et quæ per modum fati se habeat: fuit enim valde familiare antiquis patribus, præsertim Græcis, removere necessitatem fati, et ita loqui de gratia Dei, et voluntatis ejus decretis, quod non intelligeretur modo fatali ac neces-

sitante nos agere. Et ibi respondimus ad replicas Suarez, et Vasquez contra hanc explicationem Damasceni. Ad auctoritatem D. Thomæ ex quæstione XII de veritate, respondetur omnino formaliter fuisse locutum, et in eo nobis sensum Damasceni explicasse, videlicet quod Deus non prædefinit, nec prædestinat ea quæ sunt in nobis, scilicet quatenus in nobis. Ea autem quæ sunt in nobis, quia etiam ex gratia Dei sunt quatenus sic ex Deo sunt, etiam prædestinantur a Deo. Et ideo dicuntur subjacere prædestinationi per accidens, id est, per aliud, scilicet per gratiam Dei, quæ facit nos operari ea quæ sunt in nobis, non per accidens, id est, casualiter, aut fortuito, et non per se. Unde ipse D. Thomas q. VI verit. art. II ad XI dicit, quod: « Hoc ipsum quod est velle accipere gratiam, est nobis ex prædestinatione divina. » Et art. III ad IV: « Quod causa secunda quam oportet supponere ad inducendum prædestinationis effectum, etiam ordini prædestinationis subjacet; et ideo ordo divinæ prædestinationis, quamvis sit cum suppositione voluntatis humanæ, nihilominus tamen absolutam habet certitudinem. » Et in hac quæstione XXIII, art. V expresse docet, quod: « Non est distinctum id quod est ex prædestinatione, et ex arbitrio nostro, sicut nec est distinctum quod est ex causa prima, et secunda. » Manifeste ergo subjicit prædestinationi id quod est in nobis, sed quatenus derivatur a Deo. Ad id quod adducitur ex quæstione XXIII, art. VII, respondetur D. Thomam negare ibi quod individua corruptibilia sint prædefinita speciali prædefinitione, quasi unumquodque ratione sui præfiniatur, sicut beati prædestinantur per modum cujusdam principalis prædefinitionis, ut ibi dicit, non tamen negat prædefinitione qua-

dam generali præordinari a Deo.

XXXVII. Ad locum Chrysostomi respondimus loco supra citato et ostendimus ex ipso negare antecedentiam fatalem, et necessitantem, seu ita operantem quod nostrum non operetur arbitrium, non antecedentiam adjuvantem, et quæ nostrum facit libere operari arbitrium. Ad Augustinum respondetur loqui apertissime de causa violenta, et cogente: sic enim incipit illud XVIII capitulum: « An forte violentia causa est voluntatis, et cogit invitum? Num eadem toties replicaturi sumus? Sed si laboriosum est omnia mandare memoriæ, et hoc brevissimum tene. Quæcumque ista causa est voluntatis, si non ei potest resisti, sine peccato ei ceditur. » Loquitur de ista causa de qua locutus fuerat, scilicet violenta et cogente, cui resisti non potest, Dei autem voluntati humanum non resistit arbitrium, ut idem Augustinus dicit libro de correptione et gratia, cap. XIV, non quia violenter nos impellat Deus, sed quia habet magis in manu sua voluntatem hominum, quam ipsi suas; et sic facit ut faciamus, et agit nos, quia agit ut agamus, et ut libere et voluntarie agamus, ut sæpe idem Augustinus docet, et videri potest libro primo contra duas epistolas Pelagianorum, c. XIX, in fine: « Trahitur, inquit, miris modis ut velit ab illo qui novit in ipsis hominum cordibus operari, non ut homines, quod fieri non potest, nolentes credant, sed ut volentes ex nolentibus fiant. » Itaque loquitur in illo priori loco Augustini de causa antecedenti ita violenta, quod ei resistere non potest nostra voluntas nec potentia antecedenti, neque consequenti. Dei autem prædefinitioni, et operationi resistere potest potentia antecedenti, quia hoc ipsum Deus illi tribuit, ut sic possit oppositum, non potentia consequen-

ti, quia sic movet ut de facto non resistat. Constat etiam ex pluribus locis supra allegatis Augustinum docere quod actus nostri liberi præfiniantur et præordinentur a Deo.

XXVIII. Secundo arguitur: Posito decreto efficaci antecedenti quo Deus absolute per modum intentionis decrevit actum liberum meum, v. g. contritionem, contritio sequitur necessario in mea voluntate, necessitate antecedenti: ergo quando fit a voluntate, non fit libere. Consequentia probatur ex doctrina Anselmi communiter recepta, quod necessitas antecedens tollit libertatem, et de se constat, quia necessitas antecedens relinquit potentiam sic affectam, quod antecedenter ad actum necessitata est: ergo non potest alium producere, et consequenter libera potentia non manet: ergo si posito decreto per antecedentem necessitatem non potest voluntas oppositum elicere actum, libera non manet. Antecedens vero probatur, quia omne decretum Dei absolutum, et efficax non potest non sortiri effectum, cum sit ab intrinseco infallibile, et efficax: ergo implicat quod possit deficere: ergo etiam implicat quod contritio quam efficaciter intendit, possit deficere: ergo non est contingens, neque libera, sed necessario futura est. Quæ consequentiæ sunt evidentes, quia non minus infallibilitatem, et necessitatem habet absolutum et efficax decretum Dei, quam sol ad producendam lucem, vel ignis ad producendum calorem. Quod autem ista necessitas sit antecedens probatur, quia illa est necessitas antecedens, quæ oritur ex aliquo prius natura antecedenti, cum quo effectus nec simul, nec posterius est, ut patet in sole, cujus virtus antecedit lucem, et non potest non causare illam, et amor beatificus non potest non causari a visione Dei clara, quæ illum antecedit,

et determinat, ac necessitat voluntatem ad illum amorem: decretum autem Dei absolutum antecedit nostram voluntatem, eamque determinat, et non potest ullo modo impediri aut suo effectu cassari: ergo illa incontinentia sive vocetur necessitas, sive infallibilitas, est antecedens, et sic lædit voluntatem nostram.

XXXIX. Hoc argumento tamquam fundamento utuntur negantes efficaciam decretorum antecedentium contra auctores qui istam efficaciam absolutam ponunt, tam in decreto Dei quam in auxilio, sine ulla præcedenti scientia media futuri nostri consensus. Contra eos vero qui negant in auxilio hanc efficaciam, et prædeterminationem, fatentur in decreto Dei posse hanc efficaciam dari absolutam in intendendo rem fieri ante decretum, et præparationem mediorum, sed supponendo prævisum consensum nostrum per scientiam mediam ante omne decretum Dei, ut Suarez, et alii videntur eos inconsequentiam arguere, quia non minus efficaciam, et necessitatis habet decretum divinum absolutum, quam auxilium prædeterminans, hoc autem non ponitur ab illis auctoribus, etiam si præcedat scientia media futuri consensus, sed dicunt necessitatem antecedentem inducere: ergo similiter decretum illud efficax absolutum, quantumcumque præsupponat scientiam mediam, si in se infallibile, et incontinentia est, antecedentem necessitatem inducet, quia antecedit consensum nostrum: et sic Deus vult ipsum effectum esse. Et præterea urgetur hoc, quia in statu conditionato per scientiam mediam solum prævidetur voluntas consensura, vel non consensura, posita seu prævisa cogitatione indifferenti aut vocatione congrua, non vero posito, seu præviso decreto efficaci, quia

hoc decretum non prævidetur per illam scientiam conditionatam mediam, cum in eo ordine non sit, sed post scientiam mediam habeatur. Ergo parum interest, quod præcedat scientia media, ut dicatur decretum illud non inducere antecedentem necessitatem, et tollere libertatem, quia per scientiam mediam non prævidetur efficacia ipsius absoluta inducens consensum, sed solum congruitas, et indifferentia vocationis, cum qua voluntas prævidetur consensura, vel non consensura. Si ergo postea superadditur aliqua efficacia antea non prævisa, et illa est antecedens, et absoluta respectu nostræ voluntatis, quid interest tota illa præscientia media antecedens, ut hæc efficacia non dicatur antecedens, et libertatem tollens? Sicut in doctrina istorum auctorum licet præsupponatur scientia media de illa vocatione congrua, et moraliter movente ad consensum, et simul prævidens consensum nostrum sub conditione futurum, tamen si postea adderetur a Deo prædeterminatio physica, quæ in scientia media non supponitur prævisa, tolleretur libertatem, quia faceret antecedentem necessitatem: ergo similiter efficacia decreti absoluti, et antecedentis: nam quod prædeterminatio sit forma intrinseca, decretum autem extrinseca, futile est, cum non minus in contingens sit unum, quam alterum, nec minus possit compati actum oppositum, et non minus est antecedens nostram libertatem: ergo vel tollit illam, vel isti auctores inconsequenter loquuntur.

XL. Respondetur ergo hoc argumentum sæpe a nobis esse solutum, tum supra disputatione quinta agendo de efficacia decretorum Dei, tum præcedenti tomo agendo contra scientiam mediam. In summa negamus antecedens,

quod ex tali decreto sequatur actus necessario necessitate antecedente, sed tantum necessitate consequente. Ad probationem respondetur, quod illud decretum infallibile est, et non potest deficere, et similiter contritio, seu actus meus liber per illud decretatus infallibilis est ex vi decreti, et ut subest decreto. Et sic cum dicitur quod non potest deficere, distingo; non potest deficere eo modo quo decretatus est, concedo; alio modo, nego. Est autem decretatus ut fiat libere, ita quod etiam modus libertatis cadit sub decreto: ergo est infallibile quod libere fiat: quæ est expressa solutio S. Thomæ III contra gent. c. xciv, cujus verba sæpissime retulimus in superioribus, alias si decretaretur contritio, et non libertas ejus, non decerneretur vera contritio, quæ essentialiter est actus liber. Non repugnat autem quod infallibiliter ex parte Dei, et ex modo operandi Dei decernatur modus libertatis, et contingentiam ex parte nostri, et ex parte rei decretatæ, sicut non repugnat quod Deus immutabilis existens, et immutabiliter operans rem mutabilem faciat. Et hoc ideo, quia, ut sæpe advertimus, infallibilitas Dei habetur non ratione violentiæ, qua tamquam superior vincat, et repellat causæ creatæ virtutem, sed est infallibilitas ratione universalissimæ causalitatis suæ, quia dat omnia, etiam ipsum modum operandi causæ secundæ. Unde si operatur omnia, et dat omnia, etiam dat ipsam libertatem, et quia ita universaliter operatur, quod omnia complectitur, nihil potest ab ejus universalis ordine exire, et consequenter infallibilis est, etiam quando dat libertatem, et contingentiam, et mutabilitatem ipsam. Et illa infallibilitas non tollit libertatem, quia dat illam; et ideo dicitur infallibilis, quia dat omnia, etiam ipsum

posse resistere. Quod si dat, non tollit. Et sic dicit D. Thomas, ubi supra quod non est infallibile ex vi providentiæ Dei quod hoc fiet, sed quod hoc contingenter fiet, totum hoc est infallibile, actus et modus, non actus solum. Et sic impertinenter dicitur, quod Deus non habet minus necessitatis, et infallibilitatis in decretis suis, quam sol in illuminando, vel ignis in calefaciendo, atque adeo reddit actum meum necessarium. Nam quantum ad perfectionem indefectibilitatis in consequendo effectum, et removendo impedimenta ejus, multo perfectior est infallibilitas Dei in operando, quam necessitas solis in lucendo. Sed quantum ad modum istius infallibilitatis respectu effectus, nullam necessitatem infert Deus, sicut infert sol, quia iste est causa omnino coarctata, et determinata ad unum, et ex hac imperfectione habet infallibilitatem cum necessitate, et coarctatione; et sic ejus necessitas antecedens imponit necessitatem effectui, quia imponit coarctationem. At vero Deus est causa universalissima quæ operatur omnia, etiam modum ipsum contingentiam, et libertatis in causa secunda; unde propter suum universalissimum modum infallibilis est, et propter eundem universalissimum modum causat libertatem, non tollit, quia causat omnia.

XLI. Ad id quo probatur, quod decretum Dei importat necessitatem antecedentem in voluntatem nostram, respondetur quod necessitas antecedens non solum est illa, quæ est prior, et cum qua nec simul, nec posterius est effectus, sed etiam quæ ita est prior quod nec formaliter supponit effectum liberum, nec virtualiter causat illum, etiam in ipsa ratione liberi. Si autem causa aliqua antecedens influit infallibili influxu, et universali, non solum in

ipsam substantiam actus, sed etiam in modum libertatis ejus, quia est principium, et radix ejus, etiam ut liberi, multo magis quam anima nostra est radix voluntatis nostræ, et prior illa, licet modo infallibili id faciat, non inducit necessitatem antecedentem, sed consequentem, et in sensu composito, non diviso, quia licet componendo infallibilitatem illius causæ, et illius decreti cum actu, consequatur necessitas; et sic sit necessitas consequens, tamen considerando causalitatem, et influentiam ejus in libertatem, et quod ex ipsa causa prima participatur ratio liberi in actu nostro, sic non habet antecedentem necessitatem, sed potius rationem libertatis. Nec currit similis ratio in sole illuminante, aut in visione beatifica voluntatem rapiente; quia tales causæ non solum antecedunt; sed etiam non causant ex parte rei causatæ libertatem, et liberum modum agendi, sed coarctantur, et coarctant ad unum tantum modum operandi; et sic est infallibilitas coarctata, et determinata, divina vero voluntas non est infallibilitas coarctata, sed universalissima, a qua nihil potest se subducere, et sic ipsam libertatem communicat voluntati creatæ, modo tamen infallibili.

XLII. Instabis ex Alarcon hic tract. iv, disp. I, c. vi, num. xxxvi: Ille actus liber, v. g. contritio amatur a Deo, non solum ut physicus actus est, et ut physice dependens ab influxu voluntatis, sed etiam ut liber et moralis: ergo ut dependens a cogitatione indifferenti, seu a duplici cognitione, ex qua componitur iudicium illud indifferens, a quo constituitur voluntas determinate libera: ergo illa volitio Dei non est antecedens, sed comitans illud iudicium, et cognitionem indifferentem.